

Het probleem van de vrije wil staat meer dan ooit in de belangstelling: als alle keuzes zijn bepaald door voorafgaande causale factoren, hoe kan iemand dan ooit verantwoordelijk zijn voor wat hij doet? De Britse filosoof Peter Strawson heeft in 1962 een visie gepresenteerd die nog steeds uiterst relevant is. In dit boek wordt een aangepaste versie van Strawsons opvatting verdedigd: in theorie is de vrije wil onmogelijk, maar in de praktijk voelen we ons moreel verplicht om in de vrije wil te geloven. Een ontkenning van de vrije wil behelst namelijk een ontkenning van de waardigheid van het slachtoffer van een misdaad. Deze visie heeft een belangrijke implicatie: de gedachte van de vrije wil is alleen relevant als we reageren op immorele handelingen. Als iemand mislukt maar niet immoreel handelt, hebben we geen behoefte aan de gedachte van een vrije wil.

Zo kunnen we verklaren waarom antieke Griekse denkers als Aristoteles het probleem van de vrije wil niet centraal stellen, terwijl het voor christelijke denkers als Thomas van Aquino juist heel belangrijk is. Aristoteles beschouwt de slechte mens als mislukt en daarom heeft hij geen behoefte aan de vrije wil. Thomas beschouwt de slechte mens als immoreel en dus heeft hij wel degelijk behoefte aan de vrije wil.

Gerbert Faure (1987) promoveerde in 2014 aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte (KU Leuven) op de relatie tussen vrije wil, moraal en het geslaagde leven. Eerder publiceerde hij onder andere over de verhouding tussen kunst en verlossing in het werk van Schopenhauer, Nietzsche en Wagner. Momenteel is hij als leraar filosofie en Nederlands verbonden aan het Porta Mosano College en het Sint-Maartenscollege in Maastricht.